

# **Uw pensioen – Onze zorg**

## **Over de toekomst van uw pensioen**

**Een initiatief van sp.a Zandhoven**

**7 mei 2014**

**Greet van Gool**



# Schema

- **Pensioen – Stand van zaken en Uitdagingen**
  - Soorten pensioenen
  - Toekenningsvoorwaarden
  - Berekening
  - Betalingsvoorwaarden
  - Betalingsmodaliteiten - Afhoudingen
- **Sociaal beleid voor gepensioneerden: meer dan pensioen alleen!**

# 1. Soorten pensioen

**Onderscheid** naargelang van:

- Pijler
- Stelsel
- Aard van het pensioen

# 1. Soorten pensioen

- Onderscheid naargelang van **pijler**:
  - Eerste pijler: wettelijke pensioenen (sociale zekerheid)
  - Tweede pijler: aanvullende pensioenen (werkgever / bedrijfssector)
  - Derde pijler: pensioensparen – andere individuele verzekeringen
  - Sociaal vangnet: Inkomensgarantie voor ouderen (sociale bijstand)

# 1. Soorten pensioen

- Onderscheid naargelang van **stelsel**:
  - Regeling voor **werknemers**
    - Arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden, journalisten, vliegend personeel
    - Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)
  - Regeling voor **zelfstandigen**
    - Zelfstandigen, helpers, meewerkende echtgenoten
    - Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen voor zelfstandigen (RSVZ)
  - Regeling voor **ambtenaren**
    - Vast benoemd personeel van de overheid (Vlaams, federaal, lokaal)
    - Pensioendienst van de Overheidssector (PDOS)

# 1. Soorten pensioen

- Onderscheid naargelang van **aard** van het pensioen:
  - **Rustpensioen**: voor de **eigen** loopbaan als werknemer, zelfstandige, ambtenaar
  - **Overlevingspensioen**: op basis van de loopbaan van de **overleden echtgenoot**
  - Pensioen van **uit de echt gescheiden** echtgenoot: op basis van de loopbaan van de **ex-echtgenoot of ex-echtgenote** tijdens de huwelijksperiode

# 1. Soorten pensioen

- **Uitdagingen – Aandachtspunten**



- Welke pijler uitbouwen / versterken?
- Rustpensioen
  - Naar één pensioen ongeacht tewerkstelling?
- Overlevingspensioen
  - Uitbreiding wettelijk samenwonen?
  - Beperking in tijd

## 2. Toekenningsvoorwaarden

- Pensioenaanvraag
- Pensioenleeftijd
- Bewijs van de beroepsloopbaan



# 2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenaanvraag

- **Verplicht?**
  - Neen indien pensioen op wettelijke leeftijd (=ambtshalve onderzoek)
    - Verwezenlijking sp.a!
  - Ja indien vervroegd pensioen (vanaf 60 / 62 jaar)
- **Waar indienen?**
  - Gemeentebestuur van de woonplaats (Antwerpen: districtshuis)
  - Rechtstreeks bij RVP of RSVZ (hoofdkantoor, gewestelijke kantoren, zitdagen, pensioenpunten)
  - Via internet: [www.pensioenaanvraag.be](http://www.pensioenaanvraag.be)
- **Wanneer indienen?**
  - Eén jaar voor gekozen ingangsdatum

# 2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenleeftijd

- **Wettelijke** leeftijd **rustpensioen**: sinds 1 januari 2009: gelijk M en V: 65 jaar
- **Wettelijke** leeftijd **overlevingspensioen**: 45 jaar, tenzij overlevende echtgenoot
  - kind ten laste heeft
  - ten minste 66 % arbeidsongeschikt is

# 2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenleeftijd

- **Vervroegd** rustpensioen;
  - Tot 31/12/2012: mogelijk vanaf 60 jaar mits loopbaan van ten minste 35 jaar bewezen is en (bij zelfstandigen) mits vermindering wegens vervroeging
  - Vanaf 01/01/2016: mogelijk vanaf 62 jaar mits loopbaan van ten minste 40 jaar bewezen is
  - Periode 01/01/2013-31/12/2015: overgangperiode

# 2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenleeftijd

Datum	Minimumleeftijd	Loopbaanvoorwaarde	Uitzonderingen lange loopbanen
2012	60 jaar	35 jaar	/
2013	60,5 jaar	38 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 40 jaar
2014	61 jaar	39 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 40 jaar
2015	61,5 jaar	40 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 41 jaar
vanaf 2016	62 jaar	40 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 42 jaar 61 jaar, bij loopbaan van 41 jaar

# 2. Toekenningsvoorwaarden:

## Pensioenleeftijd

- **Welke periodes** komen in aanmerking?
  - Alle tijdvakken behalve studieperiode
  - Voorwaarde:
    - W: minimum  $\frac{1}{3}$  van voltijdse tewerkstelling
    - Z: minimum 2 kwartalen
  - Periode van opvoeding kind telt mee voor maximum 3 jaar en indien werk hervat werd binnen 5 jaar na onderbreking
  - Jaar ingang pensioen telt mee als aan voorwaarde voldaan

# 2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenleeftijd

- **Uitdagingen – Aandachtspunten**

- Vergrijzing bevolking
- Wettelijke pensioenleeftijd?
- Koppelen leeftijd aan levensverwachting?



# 2. Toekenningsvoorwaarden: Bewijs van de beroepsloopbaan

- Komen in aanmerking:
  - Perodes **effectieve** tewerkstelling
  - **Gelijkgestelde** periodes: studie, militaire dienst, ziekte of invaliditeit, voorlopige hechtenis, brugpensioen, werkloosheid

# 2. Toekenningsvoorwaarden: Bewijs van de beroepsloopbaan

- **Uitdagingen – Aandachtspunten**

- Informatie over loopbaan!
- Behoud gelijkgestelde periodes?





# 3. Berekening

- **Berekening** gebeurt op basis van:
  - Beroepsloopbaan
  - Lonen (werkelijke, fictieve) of bedrijfsinkomsten
  - Gezinstoestand
  - Correcties

# 3. Berekening: Loopbaan

- **Loopbaan** wordt uitgedrukt door een breuk:
  - Noemer = 45 voor M en V
  - Teller = periode van effectieve en gelijkgestelde tewerkstelling (studie, legerdienst, ziekte, brugpensioen, werkloosheid, ziekte), met een maximum van 45
  - Bij overschrijding binnen 1 stelsel: periodes met minste pensioenopbrengst vallen weg
  - Bij overschrijding buiten 1 stelsel: eenheid van loopbaan

# 3. Berekening: Loopbaan



- **Aandachtspunten:**
  - **Einde loopbaan**
    - nu 31 december van jaar voorafgaand aan pensioen
    - vanaf 1 januari 2015: ook tewerkstelling in jaar van ingang pensioen telt mee
  - **Gelijkgestelde periodes**
    - voorheen: alle periodes komen in aanmerking
    - nu: periodes van vrijwillige werkonderbreking (uitz.: gemotiveerd tijdskrediet en de thematische verloven) tellen nog voor een bepaald maximum mee in de pensioenberekening

# 3. Berekening: Lonen

- Periodes van **effectieve tewerkstelling**:
  - Basis: werkelijk verdiende bruto loon (incl. premies zoals eindejaarspremie en anciënniteitspremie, enkel vakantiegeld)
  - Aanpassing aan levensduurte:  
herwaarderingscoëfficiënt
  - Plafond
  - Vermenigvuldiging met 60% of 75 % naargelang van gezinstoestand (alleenstaande / gezinspensioen)

# 3. Berekening: Lonen

- **Gelijkgestelde periodes:**
  - Tot 1967: forfaitair loon
  - Vanaf 1968: berekening op basis van gemiddeld loon van refertejaar (loon dat men ontving kort voordat men in de gelijkgestelde periode terechtkwam)

# 3. Berekening: Lonen



- **Aandachtspunten**

- Vervanging van het werkelijk verdiende loon door het fictief loon
- Minder gunstige berekening voor sommige gelijkgestelde periodes (beperkt fictief loon gelijk aan het gewaarborgd minimumjaarloon –22.466,73 €)
- Loonplafond: gedifferentieerde bedragen sinds 01/01/2007 voor gelijkgestelde periodes vanaf 58 jaar
  - Normale bedrag: 2013: 52.760,95 €
  - Lager bedrag: 2013: 51.213,21 €
  - Periodes: volledige werkloosheid, voltijds brugpensioen, voltijdse loopbaanonderbreking, voltijds tijdskrediet

# 3. Berekening: Gezinstoestand

- Gezinspensioen:
  - Coëfficiënt 75 %
  - Voorwaarde:
    - Gehuwd zijn
    - Echtgenoot: geen eigen pensioen
    - Echtgenoot: stopzetting elke niet-toegelaten beroepsactiviteit
    - Echtgenoot: geen vervangingsinkomen (bijv. werkloosheid, ziekte- of invaliditeitsuitkering)
- Pensioen als alleenstaande:
  - Coëfficiënt 60 %
  - Andere gevallen

# 3. Berekening: Gezinstoestand

- **Aandachtspunten**

- Gezinspensioen:

- Enkel bij huwelijk
- Toekomst? Ook bij wettelijk samenwonen:  
onderzoek





# 3. Berekening: Correcties

- **Minimumpensioen** - Regeling sinds 01/01/2006
  - Loopbaan ten minste 30 jaar (zuiver / gemengd)
  - Bedrag
    - Gezin: 16.844,72 €
    - Alleenstaande: 13.480,03 €
- **Minimumrecht per loopbaanjaar**
  - Loopbaan ten minste 15 jaar
  - Bedrag: 22.466,73 €
- **Pensioenbonus** – Regeling sinds 01/01/2014

# 4. Betalingsvoorwaarden

- **Principes:**

- Geen sociale vergoeding genieten
- Geen beroepsactiviteit uitoefenen

- **Uitzonderingen**

- Overlevingspensioen en sociale vergoeding
- Uitoefenen activiteit mits beperken van inkomsten

# 4. Betalingsvoorwaarden – Sociale vergoeding

- **Welke?**

- Vergoeding wegens onvrijwillige werkloosheid
- Vergoeding wegens vermindering arbeidstijd  
loopbaanonderbreking, tijdskrediet
- Brugpensioen
- Vergoeding wegens ziekte of invaliditeitsuitkering

- **Uitzondering**

- Cumulatie overlevingspensioen met sociale vergoeding
- Gedurende maximaal 12 maanden en tot men rustpensioen krijgt
- Overlevingspensioen wordt beperkt tot 7.934,87 €

# 4. Betalingsvoorwaarden – Uitoefening activiteit

- Uitoefening beroepsbezigheid kan mits
  - Voorafgaande verklaring (tenzij 65 jaar)
  - Beperking van de beroepsinkomsten
- Grenzen verschillen
  - Jaar van uitoefening van activiteit
  - Aard van de beroepsactiviteit
  - Leeftijd
  - Aard van het pensioen
  - Eventuele kinderlast
  - Ingangsdatum van het pensioen

# 4. Betalingsvoorwaarden

- **Aandachtspunten: Nieuwe regeling vanaf 2013**
  - Onbeperkt bijverdienen voor 65-plussers met loopbaan van minstens 42 loopbaanjaren
  - Administratieve vereenvoudigingen
    - Voortaan slechts 1 grens (voordeligste) voor bepaald kalenderjaar (uitzondering: 65 jaar)
    - Harmonisering begrippenkader en toepassing fiscaal criterium
    - Schrapping van de aangifteplicht

# 5. Betalingsmodaliteiten

- **Door wie?**
  - RVP voor werknemers en zelfstandigen
- **Hoe?**
  - Op zichtrekening
  - Uitzondering: postassigatie
- **Afhoudingen?**
  - ZIV-bijdrage:
    - 3,55 % indien pensioen > 1.675,59€ (gezin)
    - 3,55 % indien pensioen > 1.413,84 € (alleenstaande)
  - Solidariteitsbijdrage
    - 2.212,18 € voor alleenstaanden
    - 2.648,57 € voor gepensioneerden met gezinslast
  - Bedrijfsvoorheffing

# Andere maatregelen voor gepensioneerden

- **Inkomsten**

- Inkomensgarantie voor ouderen
- Tegemoetkomingen aan personen met een handicap

- **Uitgaven**

- Sociale en fiscale voordelen
- Mobiliteit

# Informatie

- Greet van Gool
  - Nieuwdreef 127 bus 28, 2170 Merksem
  - [greet@greetvangool.be](mailto:greet@greetvangool.be)
  - [www.greetvangool.be](http://www.greetvangool.be)

